

Rolnummer 5404
Arrest nr. 59/2013 van 25 april 2013

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag over artikel 41 van de wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Hasselt.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Bossuyt en R. Henneuse, en de rechters L. Lavrysen, J.-P. Moerman, E. Derycke, J. Spreutels en P. Nihoul, bijgestaan door de griffier F. Meersschaut, onder voorzitterschap van voorzitter M. Bossuyt,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij vonnis van 16 mei 2012 in zake Godelieve Linsen tegen het Fonds voor de beroepsziekten, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 24 mei 2012, heeft de Arbeidsrechtbank te Hasselt de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 41 van de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970 betreffende de preventie van de beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het de slachtoffers van een beroepsziekte uit de privé-sector, wier vergoeding voor medische kosten ingevolge beroepsziekte nooit langer kan terugwerken dan 120 dagen voor de datum van de indiening van de aanvraag, en de slachtoffers van een beroepsziekte in de openbare sector, ten aanzien van wie een dergelijke beperking niet geldt, verschillend behandelt ? ».

Memories zijn ingediend door :

- Godelieve Linsen, wonende te 3580 Paal, Nieuwe Erven 40;
- de Ministerraad.

De Ministerraad heeft ook een memorie van antwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 13 maart 2013 :

- zijn verschenen :
 - . Mr. H. Van Elst, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. J. Nulens en Mr. M. Liesens, advocaten bij de balie te Hasselt, voor Godelieve Linsen;
 - . Mr. P. Slegers, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers L. Lavrysen en J. Spreutels verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Het geschil voor de Arbeidsrechtbank te Hasselt heeft betrekking op de terugbetaling, door het Fonds voor de beroepsziekten, van de kosten voor geneeskundige verzorging die G. Linsen als gevolg van een beroepsziekte heeft gemaakt. Meer bepaald betwist het voormelde Fonds, op grond van artikel 41 van de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970 betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, de verplichting tot terugbetaling van de kosten die meer dan 120 dagen vóór de datum van de aanvraag tot vergoeding zijn gemaakt. Volgens G. Linsen schuilt in die wettelijke beperking een discriminatie. Alvorens uitspraak te doen, stelt de Arbeidsrechtbank de hiervoor aangehaalde prejudiciële vraag.

III. *In rechte*

- A -

A.1. G. Linsen voert aan dat, indien zij onder het toepassingsgebied viel van de wet van 3 juli 1967 « betreffende de preventie van of de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector », zij recht zou hebben op vergoeding van de kosten voor geneeskundige verzorging die verband houden met de beroepsziekte vanaf het ogenblik waarop de beroepsziekte zich heeft gemanifesteerd en niet slechts vanaf 120 dagen vóór de aanvraag van de vergoeding. In de arresten nrs. 25/2007 en 3/2009 heeft het Hof vastgesteld dat andere bepalingen van de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970 betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet schenden omdat zij een soortgelijke beperking inhouden die niet geldt voor slachtoffers van beroepsziekten in de overheidssector. Ook in het voorliggende geval zou de beperking van de vergoedbaarheid van de medische kosten niet evenredig zijn met de nagestreefde doelstellingen.

A.2. Volgens de Ministerraad vergelijkt de prejudiciële vraag twee verschillende systemen van vergoeding van beroepsziekten, namelijk het systeem in de privésector en het systeem in de publieke sector. Die systemen onderscheiden zich van elkaar door twee essentiële kenmerken. In de eerste plaats zijn er in de privésector meer beroepsziekten en grotere moeilijkheden in verband met de reconstructie van de carrière en met de identificatie van de werkgever, wat zou rechtvaardigen dat de wetgever het risico aan een openbare instelling voorbehoudt en niet aan de werkgever of zijn verzekeraar toevertrouwt, zoals in de publieke sector het geval is. In de tweede plaats worden beide systemen op verschillende wijze gefinancierd. Het stelsel voor beroepsziekten in de privésector wordt in hoofdzaak gefinancierd door een bijdrage van de werkgevers aan het « Globaal beheer van de sociale zekerheid ». De betaalde bijdragen worden niet toegewezen aan de vergoeding voor de beroepsziekten en zijn niet evenredig met het gedekte risico (repartitietechniek). Het stelsel voor beroepsziekten in de publieke sector maakt daarentegen gebruik van de kapitalisatietechniek.

De Ministerraad verwijst naar de rechtspraak van het Hof volgens welke de eigen logica van de twee systemen verantwoordt dat er verschillen bestaan, op voorwaarde dat de bescherming die elk systeem biedt coherent en efficiënt is. Het was overigens van bij aanvang de bedoeling van de wetgever om voor de werknemers van de privésector en die van de openbare sector weliswaar in een analoge maar niet in een identieke regeling te voorzien. Bovendien werden in de privésector drie vaststellingen gedaan die niet gelden in de openbare sector. Ten eerste wachten slachtoffers van een beroepsziekte tot zij zwaar zijn aangetast vooraleer zij een verzoekschrift tot het Fonds voor de beroepsziekten richten, hetgeen de preventie alsook het budgetbeheer zou bemoeilijken. Door het systeem van beschikbaarheid zouden werknemers in de publieke sector ertoe worden aangezet om sneller te reageren. Ten tweede hebben de beroepsziekten in de privésector een grotere ontwikkeling gekend, met als gevolg dat de financiële stabiliteit van het Fonds wordt bedreigd. Ten derde heeft het Rekenhof de administratieve praktijk van het Fonds om, zonder geldige rechtsgrond, kosten terug te betalen vóór de vaststelling van de beroepsziekte, afgekeurd.

De Ministerraad zet uiteen dat de vergoedingen voor geneeskundige verzorging oorspronkelijk slechts konden worden toegekend vanaf het moment dat de aanvraag gegrond en ontvankelijk was verklaard. Nadat het Rekenhof de praktijk van het Fonds om vanaf de aanvraag gemaakte kosten te vergoeden had afgewezen, heeft de wetgever in 1982 de in het geding zijnde bepaling aangepast aan de voormelde praktijk. In 1985 werd « vanaf de datum van de indiening van de aanvraag » vervangen door « ten vroegste vanaf 60 dagen vóór de datum van indiening van de aanvraag » en in 1996 werd die termijn verlengd tot 120 dagen. Die termijn is bedoeld om aan de betrokkenen voldoende tijd te geven om een volledig dossier samen te stellen, zonder dat zij in die tijd het recht op vergoeding verliezen. Aangezien die termijn, die niet onredelijk kort is, de rechtszekerheid en de preventie beoogt, naast de bescherming van het slachtoffer van een beroepsziekte, schendt de in het geding zijnde bepaling niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet. In de publieke sector is er geen sprake van een soortgelijke termijn omdat de schadeloosstelling zou ingaan vanaf de erkenning van de beroepsziekte.

De Ministerraad meent ten slotte dat de recente arresten nrs. 17/2012 en 102/2012 zijn standpunt bevestigen : specifieke regels zijn nodig om de preventie van beroepsziekten in de privésector te verzekeren en te waarborgen dat volledige dossiers worden ingediend; die specifieke regels zijn tevens verbonden aan de werking

van het systeem; dezelfde regels zijn niet nodig om te voldoen aan dezelfde doelstelling in de publieke sector. Die rechtspraak zou tevens aantonen dat de verwijzing naar de arresten nrs. 25/2007 en 3/2009 niet relevant is. De gevallen die aanleiding hebben gegeven tot die twee arresten zouden fundamenteel verschillen van de voorliggende situatie. In de eerste plaats betreffen zij de schadeloosstelling van blijvende arbeidsongeschiktheid. Bovendien is de terugwerkende kracht van de vergoeding voor arbeidsongeschiktheid in het publiek stelsel uitdrukkelijk erkend. Ten slotte werd de betwiste termijn niet ingeperkt, zoals hoger is gebleken, maar uitgebreid in het voordeel van het slachtoffer.

- B -

B.1. Krachtens artikel 41, eerste lid, van de wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970 (hierna : de gecoördineerde wetten op de beroepsziekten), betaalt het Fonds voor de beroepsziekten het aandeel terug van de kosten voor geneeskundige verzorging die verband houden met een beroepsziekte en die ten laste zijn van de patiënt.

Artikel 41, vijfde lid, bepaalt :

« De in het eerste lid bedoelde geneeskundige verzorging wordt door het Fonds voor de beroepsziekten toegekend ten vroegste vanaf honderdtwintig dagen vóór de datum van de indiening van de aanvraag, op voorwaarde dat deze ontvankelijk is ».

B.2. De voormelde bepaling geldt enkel voor de slachtoffers van een beroepsziekte in de privésector. De slachtoffers van een beroepsziekte in de overheidssector hebben naar luid van de prejudiciële vraag recht op een vergoeding van de kosten voor geneeskundige verzorging, zonder beperking in de tijd.

B.3. In zijn arrest nr. 25/2007 van 30 januari 2007 heeft het Hof een schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet vastgesteld in zoverre, voor de slachtoffers van een beroepsziekte in de privésector, de vergoeding voor blijvende arbeidsongeschiktheid niet vroeger kan ingaan dan 120 dagen vóór de datum van het indienen van de aanvraag, terwijl een dergelijke beperking niet geldt voor de slachtoffers van een beroepsziekte in de openbare sector.

In zijn arrest nr. 3/2009 van 15 januari 2009 heeft het Hof een schending van dezelfde grondwetsbepalingen vastgesteld in zoverre, voor de slachtoffers van een beroepsziekte in de privésector, de vergoeding naar aanleiding van een aanvraag tot herziening wegens

verergering niet vroeger kan ingaan dan 60 dagen vóór de datum van het indienen van de aanvraag, terwijl een dergelijke beperking niet geldt voor de slachtoffers van een beroepsziekte in de openbare sector.

In zijn arrest nr. 102/2012 van 9 augustus 2012 heeft het Hof daarentegen geen schending van dezelfde grondwetsbepalingen vastgesteld in zoverre, voor de slachtoffers van een beroepsziekte in de privésector, de vergoeding voor tijdelijke arbeidsongeschiktheid wegens een beroepsziekte niet vroeger kan ingaan dan 365 dagen vóór de datum van de aanvraag, terwijl een dergelijke beperking niet geldt voor de slachtoffers van een beroepsziekte in de openbare sector.

De voormelde arresten hebben betrekking op het tijdstip waarop de vergoeding voor blijvende, gewijzigde of tijdelijke arbeidsongeschiktheid kan ingaan. De thans in het geding zijnde bepaling stelt het tijdstip vast vanaf wanneer de kosten voor geneeskundige verzorging die verband houden met een beroepsziekte voor terugbetaling in aanmerking komen.

B.4. Artikel 3 van de wet van 3 juli 1967 betreffende de preventie van of de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector bepaalt :

« Volgens de in artikel 1 bepaalde regelen :

1° heeft degene die getroffen is door een arbeidsongeval, een ongeval op de weg naar en van het werk of een beroepsziekte recht op :

a) een vergoeding van de kosten voor dokter, chirurg, apotheker, verpleging, prothese en orthopedie;

b) een rente in geval van blijvende arbeidsongeschiktheid;

c) een bijslag wegens verergering van de blijvende arbeidsongeschiktheid na de herzieningstermijn;

[...] ».

B.5. Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 3 juli 1967 volgt, zoals het Hof reeds heeft vastgesteld met name in B.2.1 tot B.2.3 van zijn arrest nr. 125/2004 van 7 juli 2004, dat de wetgever voor de werknemers van de privésector en die van de openbare sector

een vergelijkbaar stelsel heeft willen vaststellen op het vlak van de regeling van schadeloosstelling van slachtoffers van een arbeidsongeval of een beroepsziekte, maar dat hij een eenvoudige uitbreiding van het stelsel van de privésector tot de openbare sector heeft afgewezen, gelet op de eigen kenmerken van elke sector, in het bijzonder het feit dat de rechtspositie van ambtenaren over het algemeen reglementair van aard is, terwijl de tewerkstelling in de privésector contractueel van aard is.

B.6. Zoals meermaals in herinnering is gebracht, met name in de reeds vermelde arresten, is het door de objectieve verschillen tussen beide categorieën van werknemers verantwoord dat zij aan verschillende systemen zijn onderworpen en kan worden aanvaard dat bij een nadere vergelijking van beide systemen verschillen in behandeling aan het licht komen, nu eens in de ene zin, dan weer in de andere, onder voorbehoud dat elke regel dient overeen te stemmen met de logica van het systeem waarvan die regel deel uitmaakt (zie o.a. arrest nr. 25/2007, B.4.1).

B.7. Oorspronkelijk stelde artikel 41 van de gecoördineerde wetten op de beroepsziekten geen tijdstip vast vanaf wanneer de kosten voor geneeskundige verzorging die verband houden met een beroepsziekte, voor terugbetaling in aanmerking komen.

Bij het koninklijk besluit nr. 133 van 30 december 1982 werd aan dat artikel een vijfde lid toegevoegd, waarin werd bepaald dat geneeskundige verzorging door het Fonds voor de beroepsziekten wordt toegekend « vanaf de datum van indiening van de aanvraag ». Die wetswijziging werd noodzakelijk geacht omdat het Rekenhof van oordeel was dat het Fonds voor de beroepsziekten « slechts de geneeskundige zorgen mag ten laste nemen eens de aanvraag tot schadeloosstelling gegrond wordt geacht ». Het standpunt van het Rekenhof hield meer bepaald een afkeuring in van « de huidige praktijk van het Fonds die erin bestaat de geneeskundige zorgen ten laste te nemen vanaf de indiening van een ontvankelijk verklaarde aanvraag tot schadeloosstelling » (Verslag aan de Koning, *Belgisch Staatsblad*, 12 januari 1983, p. 413).

Bij de wet van 1 augustus 1985 houdende sociale bepalingen werd « vanaf de datum van indiening van de aanvraag » vervangen door « ten vroegste vanaf 60 dagen vóór de datum van indiening van de aanvraag » en bij de wet van 29 april 1996 houdende sociale bepalingen

door « ten vroegste vanaf honderdtwintig dagen vóór de datum van indiening van de aanvraag ».

Het stelselmatig opschuiven van de datum strekt ertoe om, vanaf het ogenblik dat de symptomen van een beroepsziekte worden vastgesteld en dat voor de behandeling daarvan geneeskundige verzorging is vereist, aan de patiënt voldoende tijd te verlenen om bij het Fonds voor de beroepsziekten een gemotiveerde aanvraag tot terugbetaling van de kosten voor die geneeskundige verzorging in te dienen.

B.8. In tegenstelling tot het arbeidsongeval, dat voortvloeit uit een plotse gebeurtenis die zich voordoet tijdens de uitvoering van de arbeidsovereenkomst, is de beroepsziekte een ziekte waarvan het slachtoffer, met een zekere intensiteit en gedurende een bepaalde tijd, werd blootgesteld aan het beroepsrisico van die ziekte.

De beroepsziekte ontwikkelt zich na verloop van tijd zodat het tijdstip waarop aangifte ervan moet worden gedaan, soms moeilijk vast te stellen is en niet valt uit te sluiten dat kosten voor geneeskundige verzorging die op een bepaald tijdstip worden gemaakt, pas op een later tijdstip verband blijken te houden met de beroepsziekte.

B.9. Door te bepalen dat de kosten voor geneeskundige verzorging « ten vroegste vanaf honderdtwintig dagen vóór de datum van de indiening van de aanvraag » voor terugbetaling in aanmerking komen, stelt de wetgever het aanvangspunt van het recht op terugbetaling van die kosten vast op een datum die niet noodzakelijkerwijze samenvalt met de datum waarop de eerste symptomen van de beroepsziekte werden vastgesteld.

Het stemt evenwel overeen met de logica van het systeem dat de wetgever het tijdstip bepaalt vanaf wanneer de kosten voor geneeskundige verzorging die verband houden met een beroepsziekte voor terugbetaling in aanmerking komen en aldus de periode van terugbetaling tot een redelijke termijn beperkt.

Het onbeperkt toestaan van de terugbetaling van kosten voor geneeskundige verzorging zou de uitgaven van het Fonds voor de beroepsziekten op buitensporige wijze kunnen doen toenemen, terwijl het aan de wetgever toekomt maatregelen te nemen om die uitgaven te beperken en het Fonds in staat te stellen zijn uitgaven te voorzien.

Bovendien kan een beperking van de terugbetaling tot een redelijke termijn de patiënt ertoe aanzetten zijn ziekte aan te geven zodra de eerste symptomen opduiken. Naarmate de tijd verstrijkt, wordt het moeilijker uit te maken vanaf welk tijdstip de kosten voor geneeskundige verzorging zijn gerelateerd aan een beroepsziekte en zijn er minder mogelijkheden om preventieve maatregelen te nemen en te beletten dat de schade voortduurt of verergert.

B.10. Rekening houdend met hetgeen voorafgaat en met de aard van de gevorderde bedragen, die niet de vergoeding voor arbeidsongeschiktheid uit hoofde van een beroepsziekte betreffen maar de kosten voor geneeskundige verzorging die verband houden met een beroepsziekte, is het niet zonder redelijke verantwoording te bepalen dat die kosten « ten vroegste vanaf honderdtwintig dagen vóór de datum van de indiening van de aanvraag » voor terugbetaling in aanmerking komen.

Het behoort tot de bevoegdheid van de wetgever te oordelen of in dat verband een grotere gelijkshakeling van de privésector en de openbare sector al dan niet wenselijk is en in voorkomend geval te bepalen op welk tijdstip en op welke wijze via concrete maatregelen vorm moet worden gegeven aan een grotere uniformiteit tussen beide regelgevingen.

B.11. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 41, vijfde lid, van de wetten betreffende de preventie van beroepsziekten en de vergoeding van de schade die uit die ziekten voortvloeit, gecoördineerd op 3 juni 1970, schendt niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 25 april 2013.

De griffier,

De voorzitter,

F. Meersschaut

M. Bossuyt